

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

***VULNERABILITATE ȘI APARTENENȚĂ: DIAGNOZĂ ȘI INTERVENȚIE
LA NIVELUL UNOR PROBLEME SOCIALE CONTEMPORANE.***

PRO UNIVERSITARIA, BUCUREȘTI, 2025.

**CARMEN-MARCELA CIORNEI, PETRU-VASILE GAFIUC,
VIORICA-CRISTINA CORMOȘ, LILIANA ELISABETA ORZA**

Sergiu-Lucian RAIU

Sociologie Românească, 2025, vol. 23, Issue 2, pp. 267-271

<https://doi.org/10.33788/sr.23.2.16>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Research Institute for Quality of Life, Romanian Academy
and
Romanian Sociology Association

***VULNERABILITATE ȘI APARTENENȚĂ:
DIAGNOZĂ ȘI INTERVENȚIE LA
NIVELUL UNOR PROBLEME SOCIALE
CONTEMPORANE.***
PRO UNIVERSITARIA, BUCUREȘTI, 2025.
**CARMEN-MARCELA CIORNEI, PETRU-
VASILE GAFIUC, VIORICA-CRISTINA
CORMOȘ, LILIANA ELISABETA ORZA**

Sergiu-Lucian RAIU¹

Abstract

The volume is interdisciplinary in nature and analyzes social vulnerability as a result of the breakdown of ties between individuals and communities, proposing systemic counseling as a strategy for rebuilding a sense of belonging. Three major current issues are addressed in depth: NEET youth, seasonal migration, and human trafficking, highlighting both structural causes and practical solutions, including the role of institutional partnerships and the Church. The work stands out for its balance between theoretical foundations and concrete applications, offering a model of social intervention adapted to the Romanian context. The volume is presented as a founding step for the development of an academic direction in social work, highlighting the importance of professional adaptability to vulnerabilities.

Keywords: vulnerability, social problems, exclusion, NEETs, victims of human trafficking, migrants.

¹ Facultatea de Istorie, Geografie și Științe Sociale, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Suceava, ROMÂNIA. E-mail: sergiu.raiu@atlas.usv.ro.

Volumul reunește patru capitole, fiecare semnat de unul din cei patru autori. În *Cuvântul înainte*, prof. univ. dr. Dumitru Stan analizează impactul *globalizării* asupra societăților contemporane, evidențiind modul în care Occidentul a transformat acest proces într-un avantaj prin asumarea și gestionarea timpurie a vulnerabilităților sociale. Cartea propune o *viziune globalistă asupra asistenței sociale*, subliniind necesitatea adaptării „rețelelor de succes” occidentale la contextul românesc și importanța consilierii sistemice ca instrument de intervenție. Probleme precum *migrația, traficul de persoane sau criza tinerilor NEET* sunt interpretate printr-o perspectivă internațională, accentuând ideea că succesul social nu depinde doar de resurse materiale, ci mai ales de *capacitatea de acțiune și adaptare* a profesioniștilor.

În **Introducere (19-24)**, autorii subliniază că vulnerabilitatea socială apare atunci când se destramă legăturile dintre individ și comunitate, dintre persoană și rețeaua sa de sprijin sau dintre subiect și instituțiile menite să-l protejeze. Aceste rupturi generează marginalizare, excludere și suferință psihică. Volumul depășește simpla descriere a problemelor sociale, propunând *soluții sistemice* pentru reducerea efectelor negative și pentru reconstruirea sentimentului de apartenență. Printr-o îmbinare între **fundament teoretic** și **exemple practice**, cartea evidențiază cauzele și consecințele complexe ale vulnerabilităților sociale, analizând în profunzime situații precum **tinerii NEET, victimele traficului de persoane și migrații**. Bazată pe ideea că vulnerabilitatea rezultă din ruptura relațiilor care susțin existența umană, lucrarea conturează *consilierea sistemică* drept o veritabilă punte între *suferință și speranță*, capabilă să reactiveze conexiunile sociale și instituționale ale persoanei.

Primul capitol al volumului, **„Consilierea sistemică în asistența socială: restaurarea apartenenței și reconstrucția relațiilor în contexte de vulnerabilitate” (25-61)**, semnat șef Serviciu Protecție Socială DASM Cluj-Napoca, lect. univ. dr. **Carmen Marcela Ciornei**, propune o reflecție profundă asupra modului în care vulnerabilitățile sociale afectează demnitatea umană și asupra responsabilităților statului modern în protejarea categoriilor fragile. Autoarea afirmă că *nivelul moral și instituțional al unei societăți se reflectă în felul în care aceasta își sprijină membrii vulnerabili*, iar consilierea socială devine astfel un *indicator al maturității democratice*. Capitolul trasează o evoluție a marilor paradigme teoretice din asistența socială, de la abordarea psihodinamică și teoria dezvoltării psihosociale la *modelul sistemic*, considerat cel mai potrivit pentru a înțelege și repara rupturile relaționale care provoacă suferință, marginalizare și pierderea sensului de apartenență. Autoarea arată că *acolo unde apar suferințe se pot naște și resursele vindecării*, iar rolul consilierului este de a le activa. Practiciana și universitara lect. univ. dr. Carmen Ciornei detaliază două modele de referință: *modelul Virginia Satir*, axat pe creșterea stimei de sine și comunicarea autentică în familie, și *modelul lui Ivan Boszormenyi-Nagy*, centrat pe etică, loialitate și echilibru intergenerațional. Deși pornesc de la fundamente diferite, cele două abordări se completează în practică, oferind o bază solidă pentru *consilierea*

sistemică aplicată tinerilor NEET, migranților și victimelor traficului de persoane. Prin exemplificarea a trei studii de caz ce se pliază exact pe temele abordate în capitolele următoare din carte: un tânăr nevoit să abandoneze școala (tânăr NEET), o migrantă aflată în proces de reconstrucție identitară și o victimă a traficului de persoane, lect. univ. dr. Carmen Ciornei ilustrează *puterea consilierii sistemice de a reda demnitatea, încrederea și apartenența*. În viziunea sa, consilierea nu este doar o intervenție profesională, ci un *act de dreptate relațională*, o reafirmare a valorii fiecărei persoane: „*Exiști. Contezi. Nu ești definit de rănilile tale. Încă aparții acestei lumi*” (57).

Capitolul al doilea, „Analiza sistemică asupra problematicii tinerilor NEET”, (62-112) semnat de președintele Asociației Institutul pentru Parteneriat Social „Bucovina” din Suceava, drd. Petru Vasile Gafiuc, oferă o radiografie amplă a fenomenului tinerilor care nu sunt implicați în educație, muncă sau formare, explorând cauzele, riscurile și consecințele acestei realități sociale. Autorul propune o *abordare integrată*, analizând fenomenul la nivel individual, familial, instituțional, comunitar, național și european. Pornind de la definirea conceptului de *tânăr NEET*, introdus în Uniunea Europeană în 2010, drd. Vasile Gafiuc corelează legislația românească relevantă (OUG 60/2016, Legea Asistenței Sociale nr. 292/2011, Legea Tinerilor nr. 350/2006 ș.a.) cu *date statistice naționale și europene*, conturând un tablou complex al vulnerabilităților tinerilor. Sărăcia, lipsa capitalului social și cultural, dar și absența sprijinului instituțional sunt identificate drept *principalele cauze ale marginalizării*. Autorul se oprește asupra a trei categorii distincte de tineri NEET: *cei cu dizabilități, cei de etnie romă și tinerii proveniți din sistemul de protecție*, evidențiind particularitățile fiecărui grup și riscurile de *excluziune socială* asociate. Analiza se bazează pe o *diagnoză socială și comunitară detaliată*, menită să ofere un fundament solid pentru *politici publice și strategii locale de incluziune*. Drd. Vasile Gafiuc descrie metodologic cele treisprezece etape ale procesului de diagnoză, de la identificarea problemelor până la evaluarea intervențiilor, subliniind dificultățile întâmpinate în implementare la nivel local. În final, autorul pledează pentru încurajarea *parteneriatelor durabile între instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale*, considerând că doar o colaborare reală între actorii sociali poate transforma incluziunea tinerilor NEET dintr-un ideal teoretic într-o *prioritate socială efectivă*.

Capitolul al treilea, intitulat: „Probleme specifice ale individului și familiei ca urmare a migrației sezoniere la muncă în străinătate. Studiu calitativ: În lumea căpșunarilor”, (113-165) semnat de conf. univ. dr. Viorica-Cristina Cormoș, abordează migrația ca *fenomen global cu implicații economice, sociale și personale profunde*. Autoarea examinează diverse forme de migrațiune, de la cea sezonieră până la cea permanentă și arată cum experiența migrației devine, simultan, o *oportunitate și o sursă de vulnerabilitate* pentru individ și familie. Analiza surprinde transformările produse la nivel personal, familial și comunitar, mai ales în localitățile cu o rată ridicată a migrației, unde se resimt schimbări în *valorile și normele tradiționale*. Sunt discutate motivele migrației internaționale,

economice, politice sau determinate de factori naturali și se propune o tipologie a migranților în funcție de nivelul de calificare. În contrapondere cu fenomenul „*brain drain*”, autoarea evidențiază efectul pozitiv al „*brain gain*”, prin care migranții revin cu experiență profesională și resurse utile dezvoltării locale. Un accent deosebit este pus pe *migrația sezonieră a forței de muncă*, prezentată ca un fenomen socioeconomic de amploare, cu efecte ambivalente: *beneficii financiare imediate*, dar și *costuri emoționale și relaționale*. Sunt analizate dificultățile celor plecați: stresul adaptării, dorul de familie, insecuritatea și riscurile pentru sănătate, precum și impactul asupra celor rămași acasă, mai ales asupra copiilor și partenerilor. Partea aplicativă a capitolului se bazează pe un *studiu calitativ intitulat sugestiv* „În lumea căpșunarilor”, realizat de autoare pe baza metodei anchetei sociologice prin interviuri cu douăzeci de muncitori români sezonieri din Germania. Rezultatele ilustrează *motivele plecării, procesele de adaptare, costurile psihosociale și beneficiile economice* ale muncii sezoniere, dar și *tensiunile emoționale și familiale* generate de separare. Prin această analiză, conf. univ. dr. Cristina Cormoș oferă o perspectivă echilibrată asupra migrației sezoniere, evidențiind *dublul ei caracter: sursă de supraviețuire și factor de fragilizare socială*.

Capitolul al patrulea, intitulat „*Rolul Bisericii în prevenirea traficului de persoane și în reintegrarea socială a victimelor acestui fenomen*”, (166-215) semnat de drd. Liliana Elisabeta Orza, abordează una dintre consecințele globalizării, a deschiderii granițelor și a migrației contemporane, și anume *traficul de persoane*. Autoarea examinează fenomenul dintr-o perspectivă *complexă și interdisciplinară*, integrând dimensiuni istorice, psihosociale, juridice, economice și medicale. În sprijinul analizei, sunt prezentate *date statistice actuale* din Raportul ANITP 2023, ilustrate grafic și cartografic, care evidențiază distribuția victimelor în funcție de gen, vârstă, educație și regiune de proveniență. Capitolul subliniază de asemenea importanța *cooperării între instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și Biserica*, aceasta din urmă având un rol semnificativ în activitățile de *prevenire, sprijin moral și reintegrare socială* a victimelor. Biserica și-a asumat în ultimii ani un rol din ce în ce mai mare de intervenție în cazurile sociale. Pe baza a șase interviuri cu preoți, autoarea analizează *percepțiile clerului asupra fenomenului traficului*, gradul de informare privind instituțiile implicate și disponibilitatea preoților de a acționa în parteneriat cu acestea. Rezultatele conturează o imagine realistă asupra *potențialului pastoral și comunitar al Bisericii* în combaterea traficului de persoane, mai ales având în vedere că Biserica se află încă în topul încrederii românilor în instituții.

Volumul se încheie cu o secțiune de *concluzii sintetice*, care reunesc ideile centrale ale celor patru capitole: vulnerabilitatea ca efect al slăbirii legăturilor sociale și pierderii identității, consilierea sistemică drept instrument al reconstrucției relaționale, analiza situației tinerilor NEET, impactul migrației sezoniere și rolul Bisericii în sprijinirea victimelor traficului. Cartea, semnată de universitățile sucevene, șef Serviciu Protecție Socială Direcția de Asistență Socială și Medicală

(DASM) din cadrul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, lect. univ. dr. Carmen Marcela Ciornei, conf. univ. dr. Viorica-Cristina Cormoș și cei doi doctoranzi: drd. Liliana Elisabeta Orza și drd. Petru Vasile Gafiuc, se distinge prin *caracterul ei interdisciplinar, echilibrul între teorie și practică* și prin viziunea aplicativă asupra asistenței sociale contemporane, devenind o contribuție valoroasă la cercetarea fenomenelor de vulnerabilitate și incluziune socială în România. Conform prof. univ. dr. Dumitru Stan, cel care semnează Cuvântul înainte al cărții, acesta afirmă că volumul se conturează ca un demers fondator pentru dezvoltarea a ceea ce ar putea fi o *colecție academică de volume de Asistență Socială* la Universitatea din Suceava.

Primit: 10 noiembrie 2025 Acceptat: 18 noiembrie 2025